

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΣΑΒΒΑΤΟ 24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2022**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΠΤΑ (7)

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εισαγωγικό Σημείωμα

Το απόσπασμα έχει ληφθεί από το βιβλίο της Αλεξάνδρας Καππάτου «Γνωρίστε το παιδί σας» (Μοντέρνοι Καιροί, 1999, σσ.303-306).

Παιδικές φιλίες

Η ικανότητα του παιδιού να δημιουργεί φιλίες με τους συνομηλίκους του είναι μια ζωτική πηγή εμπειριών, από την οποία τροφοδοτείται η ανάπτυξή του. Το παιδί έχει ανάγκη την καθοδήγηση των γονιών, που θα του δώσουν τα κατάλληλα εφόδια για να αντιμετωπίσει τη ζωή. Ωστόσο, έχει εξίσου ανάγκη και την παιδική παρουσία γύρω του για να παίξει, να χαρεί και να μη νιώθει μόνο του. Θέλει, επίσης, να έχει σύμμαχο στις ζαβολιές και να μοιράζεται σχέδια, μυστικά και συναισθήματα. Μαθαίνοντας να τα πηγαίνει καλά με τα άλλα παιδιά, αποκτά εμπιστοσύνη στον εαυτό του, γίνεται πιο αυτόνομο και αποφασιστικό. Ταυτόχρονα, σταθμίζει τις δυνατότητές του, ανακαλύπτοντας σε ποιους τομείς είναι καλύτερο και σε ποιους πιο αδύναμο. Μαθαίνει πώς λειτουργούν οι ανθρώπινες σχέσεις, πώς να πλησιάζει τους άλλους, να επιλύει από κοινού τα προβλήματα που ανακύπτουν και συνειδητοποιεί ότι οι άλλοι το υπολογίζουν. Αποκτά την ικανότητα να κατανοεί τη θέση των άλλων και να αντιλαμβάνεται τις επιθυμίες και τις ανάγκες τους.

[...]

Κάθε παιδί, ανάλογα με τον χαρακτήρα και την προσωπικότητά του, προσεγγίζει διαφορετικά τους συνομηλίκους του. Υπάρχουν παιδιά που πλησιάζουν άμεσα ένα άλλο παιδί και του ζητούν να γίνουν φίλοι. Άλλα προτιμούν να επικοινωνούν μέσα από την ανταλλαγή ενός παιχνιδιού κ.ο.κ. Τέλος, υπάρχουν και εκείνα που στέκονται και περιμένουν κάποιο άλλο παιδί να αντιληφθεί την παρουσία τους και να τα πλησιάσει. Είναι διαθέσιμα να μιλήσουν, να παίξουν και να κάνουν φιλίες, όμως τα ίδια δεν παίρνουν την πρωτοβουλία.

Με λίγα λόγια, από τον τρόπο που το παιδί χειρίζεται τις φιλίες του διακρίνουμε την προσωπικότητά του, την ικανότητά του να δημιουργεί σχέσεις και την ωριμότητά του. Η εικόνα που έχει για τον εαυτό του και τα βιώματά του, όπως, για παράδειγμα, ο φόβος της απόρριψης, η κτητικότητα, η επιθετικότητα, η δειλία, η τάση ηγεμονίας, προβάλλονται στις σχέσεις του με τα άλλα παιδιά. Το παιδί όμως που νιώθει συναισθηματική ασφάλεια στην οικογένεια είναι σε θέση να αντιμετωπίζει κάθε δυσκολία στις φιλίες του. Αυτό είναι το σημείο στο οποίο θα έπρεπε να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους οι γονείς.

Η στάση των γονιών

- Να ενθαρρύνουν από νωρίς το παιδί να δημιουργεί φίλους και να δημιουργούν τις προϋποθέσεις γι' αυτό.
- Να επιδιώκουν να συναντά τους φίλους του σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Να σέβονται τον χαρακτήρα του παιδιού τους και τις ιδιαιτερότητές του, να μην το συγκρίνουν με άλλα παιδιά που είναι πιο κοινωνικά, ούτε να το πιέζουν να δημιουργήσει φιλίες, αν το ίδιο δεν θέλει.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

- A1.** Να εντοπίσετε στην πρώτη παράγραφο του κειμένου «Η ικανότητα του παιδιού... ανάγκες τους» πέντε (5) σημεία στα οποία φαίνεται η θετική επίδραση της φιλίας στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού.

Μονάδες 10

- A2.** Στη δεύτερη παράγραφο του αποσπάσματος «Κάθε παιδί ... πρωτοβουλία» η συγγραφέας κάνει επίκληση στη λογική προκειμένου να πείσει τους αναγνώστες. Να εντοπίσετε ποιο είδος τεκμηρίου (αλήθειες, παραδείγματα, γεγονότα, αυθεντίες, στατιστικά στοιχεία) χρησιμοποιεί (μον.1) αναφέροντας δύο (2) συγκεκριμένα σημεία από το κείμενο (μον.4).

Μονάδες 5

2η δραστηριότητα

- A3α.** Να αποδώσετε το περιεχόμενο της τελευταίας ενότητας του κειμένου «Να ενθαρρύνουν ...αν το ίδιο δεν θέλει» με έναν άλλο τίτλο (μον.6).
- A3β.** Να μετασχηματίσετε την περίοδο του λόγου «Να ενθαρρύνουν από νωρίς το παιδί να δημιουργεί φίλους και να δημιουργούν τις προϋποθέσεις γι' αυτό» κάνοντας τις αναγκαίες αλλαγές, έτσι ώστε το ύφος του κειμένου από τυπικό και απρόσωπο να γίνει πιο άμεσο και οικείο σαν να απευθύνεται η συγγραφέας προσωπικά στους γονείς. (Μπορείτε να αλλάξετε ρηματικά πρόσωπα, λέξεις, εγκλίσεις) (μον. 3).

Μονάδες 9

A4. Να επιλέξετε τη σωστή ερμηνεία για καθεμία από τις φράσεις που σας δίνονται στην παράγραφο «Με λίγα λόγια, ... οι γονείς» σημειώνοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε αριθμό.

1. «**χειρίζεται τις φιλίες του**»

- α. χειραγωγεί τις φιλίες του
- β. αντιμετωπίζει τις φιλίες του

2. «**διακρίνουμε την προσωπικότητά του**»

- α. καταλαβαίνουμε την προσωπικότητά του
- β. προβάλλουμε την προσωπικότητά του

3. «**ο φόβος της απόρριψης**»

- α. ο φόβος της αποδοχής
- β. ο φόβος του αποκλεισμού

4. «**η τάση ηγεμονίας**»

- α. η τάση για επίδειξη
- β. η προσπάθεια για κυριαρχία

5. «**το παιδί νιώθει συναισθηματική ασφάλεια**»

- α. το παιδί αισθάνεται προστατευμένο
- β. το παιδί νιώθει συναισθηματικά εγκλωβισμένο

6. «**θα έπρεπε να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους οι γονείς**»

- α. θα έπρεπε να εστιάσουν την προσοχή τους οι γονείς
- β. θα έπρεπε να αντιληφθούν την ευθύνη τους οι γονείς

Μονάδες 6

3η δραστηριότητα

A5. Η φιλία παίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή του ανθρώπου. Ειδικά για την εφηβική ηλικία πολλοί ισχυρίζονται ότι «οι φίλοι είναι πάνω απ' όλα». Για ποιους λόγους η φιλία αποκτά εξέχουσα σημασία για τις/τους εφήβους; Πώς η οικογένεια μπορεί να επηρεάζει την ανάπτυξη των φιλικών δεσμών τους; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα άρθρο 200-250 λέξεων που θα δημοσιευθεί σε νεανική ιστοσελίδα.

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εισαγωγικό Σημείωμα

Το απόσπασμα έχει ληφθεί από το μυθιστόρημα της Ζωρζ Σαρή «Όταν ο ήλιος...» (εκδ. Πατάκη, 2001, σσ.109-110).

Η αφήγηση εκτυλίσσεται την περίοδο της Κατοχής σε μια σχολική αίθουσα ενός Γυμνασίου Θηλέων.

Η Βαρβέρη στον πίνακα κάτι γράφει, κάτι ψελλίζει. Ο κύριος καθηγητής πιάνει την κιμωλία. Μόλις οι μαθήτρες βλέπουνε την πλάτη του, αρχίζουνε το κουβεντολόι.

Η Ζωή κάθεται στο ίδιο θρανίο με την Αθηνά. Ακριβώς πίσω της το Κούλι και η Αννούλα. Οι τέσσερις αχώριστες φίλες. Όλοι μιλάνε για τούτη την περίφημη φιλία που κρατάει τόσα χρόνια... «Θα γεράσουμε ενωμένες πάντα» λέει η Ζωή που δεν μπορεί να φανταστεί έναν κόσμο δίχως φιλία, δίχως αγάπη.

Η Ζωή θέλει να την αγαπάνε. Να την αγαπάνε χωρίς παζαρέματα, πολύ και αλογάριαστα. Μικρή κατάλαβε πως για να τα καταφέρει έπρεπε πρώτα ν' αγαπήσει αυτή τους ανθρώπους ή τουλάχιστον να κάνει πως τους αγαπά. Μπορεί στην αρχή να 'τανε ένα παιχνίδι, ύστερα όμως το συνήθισε και δε χρειαζότανε να το παίζει. Αγαπούσε όπως πεινούσε, όπως διψούσε, όπως πονούσε, όπως γελούσε. Όταν έβλεπε για πρώτη φορά ένα παιδί, έλεγε αμέσως: να μια καινούρια φιλία, κι έβαζε τα δυνατά της να την αποκτήσει. Της φαινότανε σαν να 'ταν κάτι που έστεκε πολύ ψηλά κι έπρεπε να βιαστεί να το φτάσει, να τ' αγγίξει, να το κάνει δικό της, αλλιώς πάει, θα χανόταν. Να το 'κανε για παιχνίδι; Μα την αλήθεια, ένα παράξενο παιχνίδι. Κάθε αποτυχία την απέλπιζε, λες κι ο άνθρωπος που είχε τάξει ν' αγαπήσει ήτανε η μοναδική σανίδα σωτηρίας και πως χωρίς αυτόν θα καταποντιζότανε μέσα σε μια φουρτουνιασμένη θάλασσα. Ίσως αυτός ο φόβος, αυτή η ανάγκη την έσπρωξε να βρει τα όπλα που της χρειάζονταν για να κατακτήσει τους ανθρώπους. Ίσως. Γιατί πώς αλλιώς να εξηγήσει κανείς το δίχτυ που με τόση σοφία είχε πλέξει, παιδί άπειρο, για να παγιδεύει τη φιλία;

Πλησίαζε αποφασιστικά τον άνθρωπο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

- B1.** Να παρουσιάσετε σε μία παράγραφο (50-60 λέξεων) τον χαρακτήρα της Ζωής, όπως φαίνεται στο συγκεκριμένο απόσπασμα, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με στοιχεία μέσα από το κείμενο.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

- B2.** Να εντοπίσετε ένα χωρίο στο κείμενο όπου υπάρχει αφήγηση (μον.2) και ένα χωρίο όπου υπάρχει περιγραφή (μον.2).

Μονάδες 4

- B3.** α. «Θα γεράσουμε ενωμένες πάντα»
β. έλεγε αμέσως: να μια καινούρια φιλία
Να αναγνωρίσετε τα σημεία στίξης σε κάθε χωρίο που σας δίνεται (μον.2) και να ερμηνεύσετε τη λειτουργία καθενός στο κείμενο (μον. 2).

Μονάδες 4

- B4.** Στο απόσπασμα «Κάθε αποτυχία ... φουρτουνιασμένη θάλασσα» να αναγνωρίσετε δύο (2) εκφραστικά μέσα (μεταφορά, παρομοίωση, εικόνα, υπερβολή, προσωποποίηση) (μον.2) δίνοντας από ένα παράδειγμα για το καθένα (μον.2) και να παρουσιάσετε με δικά σας λόγια τη συναισθηματική κατάσταση της ηρωίδας που αυτά (τα εκφραστικά μέσα) υποδηλώνουν στο συγκεκριμένο απόσπασμα (μον.3).

Μονάδες 7

3η δραστηριότητα

- B5.** «Όλοι μιλάνε για τούτη την περίφημη φιλία που κρατάει τόσα χρόνια...». Πώς νομίζετε ότι μία φιλία μπορεί να διατηρηθεί χρόνια; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων αναφέροντας είτε προσωπικά βιώματα είτε εμπειρίες από το κοντινό περιβάλλον σας.

Μονάδες 20

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιό σας να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα, **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης**.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: **17.00**

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ